

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Кафедра конституційного і міжнародного права факультету № 4

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

**«Міжнародні стандарти прав людини у правоохоронній
діяльності»**

**вибіркових компонент освітньої-професійної програми
другого (магістерського) рівня вищої освіти**

262 Правоохоронна діяльність (Правоохоронна діяльність)

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7.

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 4
Протокол від 16.08.2023 № 8.

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 № 7.

Розглянуто на засіданні кафедри конституційного і міжнародного права факультету № 4 ХНУВС (протокол від 10.08.2023 № 15)

Розробник: доцент кафедри конституційного і міжнародного права факультету № 4 ХНУВС, к.ю.н., доц. Радченко О. І.

Рецензенти:

1. Завідувач кафедри міжнародного і європейського права юридичного факультету Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна, д.ю.н., професор Сироїд Т. Л.
2. Доцент кафедри теорії та історії держави і права факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, к.ю.н., доцент Лазарєв В. В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва напрямку підготовки, спеціальності, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4 Загальна кількість годин – 120 Кількість тем – 10	26 Цивільна безпека 262 «Правоохоронна діяльність» другий (магістерський)	Навчальний курс – 2 Семестр – 3 Види контролю: тематична контрольна робота, залік
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання Лекції – 20 год.; Практичні заняття – 20 год.; Самостійна робота – 80 год. Індивідуальна робота – реферат.	заочна форма навчання Лекції – 6 год.; Практичні заняття – 6 год.; Самостійна робота – 108 год. Індивідуальна робота – реферат.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародні стандарти прав людини у правоохоронній діяльності» є формування вміння правильно оцінювати конкретні правові явища, які виникають під час здійснення правоохоронної діяльності; орієнтуватися та вміти правильно інтерпретувати та застосовувати відповідні норми і положення міжнародного права; розкривати значення міжнародних стандартів прав людини у повсякденній діяльності правоохоронних органів, для зміцнення законності і правопорядку, для охорони інтересів держави і суспільства, а також для наближення основних параметрів діяльності правоохоронних органів України до міжнародних і європейських стандартів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Міжнародні стандарти прав людини у правоохоронній діяльності» є:

- засвоєння сукупності юридичних норм, які закріплюють систему прав і свобод людини і громадянина, їх гарантії, порядок здійснення правоохоронної діяльності та громадський контроль за нею;
- формування самостійного мислення, навичок аналізу змісту міжнародних стандартів прав людини, що визначають основи правового становища особи, їх співвідношення із національними стандартами прав людини, а також їх застосування у повсякденній діяльності правоохоронних органів України, зокрема в умовах воєнного стану;
- формування понятійного апарату, що використовується в межах національного законодавства й міжнародно-правових актів щодо забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності, та вміння ним користуватися;
- поглиблення знань прикладного характеру, необхідних для належного виконання службових обов'язків;
- підвищення загального рівня політико-правової культури слухача магістратури.

Міждисциплінарні зв'язки:

Дисципліна «Міжнародні стандарти прав людини у правоохоронній діяльності» вивчається: на денній формі навчання – на другому курсі у третьому семестрі на основі знань, які здобувачі вищої освіти отримали з інших навчальних дисциплін («Міжнародне право», «Актуальні проблеми захисту та дотримання прав людини в правоохоронній діяльності», «Міжнародний захист прав людини», «Конституційне право», «Теорія держави і права», «Судові та правоохоронні органи України» тощо).

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- зміст і юридичну природу основних прав і свобод людини та громадянина;
- систему та зміст основних прав і свобод людини та громадянина;
- зміст основних міжнародно-правових актів, що встановлюють відповідні стандарти прав людини;
- зміст міжнародно-правових стандартів захисту прав людини під час здійснення правоохоронної функції;
- обмеження, що випливають з універсальних та регіональних стандартів щодо запобігання катуванням та іншим жорстоким, нелюдським або таким, що принижують гідність, видам поводження чи покарання
- систему міжнародних стандартів прав людини щодо окремих (вразливих) категорій осіб.

вміти:

- будувати професійну діяльність на засадах неухильного дотримання міжнародних стандартів прав людини;
- правильно тлумачити норми міжнародно-правових актів та положення судової практики щодо забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності;
- здійснювати юридичну кваліфікацію подій і явищ, що відбуваються у правоохоронній діяльності, з точки зору міжнародних та національних стандартів прав людини;
- давати правову оцінку правових актів, що складаються у процесі професійної діяльності або надходять від інших органів та посадових осіб з точки зору їх відповідності міжнародним стандартам у сфері прав людини;
- самостійно поповнювати і поглиблювати свої знання, вивчати, обґрунтовувати і обстоювати свою правову позицію з точки зору міжнародних стандартів прав людини, захищати права, свободи і законні інтереси громадян у власній правоохоронній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА № 1. Права людини як специфічний об'єкт правоохоронної діяльності.

Поняття прав і свобод людини. Юридична природа прав людини. Права людини і права громадянина. Еволюція та покоління прав людини.

Класифікація прав людини за сферою їх існування. Особисті (громадянські) права. Політичні права. Економічні права. Соціальні права. Культурні права. Класифікація прав за можливістю обмеження. Відмінність обмеження прав людини від їх порушення.

ТЕМА № 2. Стандартизація прав людини у міжнародному праві

Принцип поваги прав людини й основних свобод як першооснова міжнародно-правового регулювання проблем гуманітарного характеру. Міжнародно-правові норми про права людини: їх предметна різноманітність. Міжнародні стандарти щодо прав і свобод людини. Стандарти як нормативний мінімум, їх функції. Узгодження внутрішньодержавного й міжнародного переліку прав і свобод, їх зміст, засоби забезпечення і захисту. Міжнародні механізми забезпечення і захисту прав людини. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року. Комітет з прав дитини. Верховний комісар ООН з прав людини. Рада з прав людини. Європейський суд з прав людини. Імплементация міжнародно-правових норм про права людини в національне законодавство. Міжнародні акти про права людини і законодавство України.

Виникнення в міжнародному праві принципу гендерної рівності як нового рівня захисту прав жінок. Міжнародно-правове регулювання принципу гендерної рівності. Роль та місце принципу гендерної рівності в сучасному міжнародному праві.

ТЕМА № 3. Загальна декларація прав людини як базове джерело закріплення міжнародних стандартів захисту прав людини.

Передумови прийняття Загальної декларації прав людини 1948 року. Історія створення Загальної декларації прав людини. Структура Загальної декларації прав людини. Юридична природа Загальної декларації прав людини. Характеристика Загальної декларації прав людини. Роль та історичне значення Загальної декларації прав людини в міжнародно-правовому механізмі захисту прав людини.

Імплементация норм Загальної декларації прав людини до Конституції України.

ТЕМА № 4. Міжнародні пакти про права людини у системі міжнародних стандартів прав людини.

Передумови прийняття Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права 1966 року. Історія прийняття міжнародного пакту про громадянські і політичні права. Структура Міжнародних пактів. Юридична природа міжнародних пактів про права. Характеристика міжнародних пактів про права. Контрольний механізм за виконанням державами-учасниками міжнародних пактів про права. Роль Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та Міжнародного

пакту про економічні, соціальні і культурні права у міжнародно-правовому механізмі захисту прав людини.

ТЕМА № 5. Міжнародно-правові стандарти захисту прав людини під час здійснення правоохоронної функції.

Поняття міжнародно-правових стандартів захисту прав і свобод людини в правоохоронній діяльності. Особливості захисту прав і свобод людини в правоохоронній діяльності. Принципи захисту прав і свобод людини в правоохоронній діяльності.

Основні міжнародно-правові акти у сфері захисту прав і свобод людини в правоохоронній діяльності. Характеристика Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями 1955 року. Характеристика Кодексу поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку 1979 року. Характеристика Зведення принципів захисту всіх осіб, які піддаються затриманню чи ув'язненню будь-яким чином 1988 року. Характеристика основних принципів застосування сили та вогнепальної зброї посадовими особами з підтримання правопорядку 1990 року. Характеристика Мінімальних стандартних правил ООН у відношенні заходів, не пов'язаних з тюремним ув'язненням (Токійські правила) 1990 року.

ТЕМА № 6. Універсальні та регіональні стандарти щодо запобігання катуванням та іншим жорстоким, нелюдським або таким, що принижують гідність, видам поводження чи покарання.

Загальна характеристика системи універсальних міжнародних та регіональних (європейських) стандартів щодо запобігання катуванням та іншим жорстоким нелюдським чи принижуючим видам поводження і покарання. Особливості контрольних та судових механізмів, направлених на боротьбу з катуванням і нелюдськими або принижуючими гідність поводженням або покаранням. Особливості розгляду Європейським судом з прав людини справ про порушення права на захист від катувань і жорсткого або принижуючого гідність поводження чи покарання.

ТЕМА № 7. Європейська судова практика щодо дотримання прав людини поліцейськими.

Європейський механізм захисту прав людини. Європейський суд з прав людини як основний елемент європейського механізму захисту прав людини. Загальна характеристика та особливості Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Практика Європейського суду з прав людини щодо дотримання прав людини поліцейськими. Типові порушення прав людини поліцейськими положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Виконання Україною рішень Європейського суду з прав людини. Вплив рішень Європейського суду з прав людини на процес удосконалення роботи правоохоронних органів України.

ТЕМА № 8. Міжнародні стандарти захисту прав дітей, жінок та людей з інвалідністю у правоохоронній діяльності.

Вразливі категорії громадян. Статус дітей (неповнолітніх). Статус жінок. Додаткові гарантії прав дітей і жінок. Особливості поведіння поліцейських з дітьми й жінками. Типові порушення поліцейськими прав дітей і жінок. Дотримання принципу гендерної рівності у правоохоронній діяльності. Особливості правового статусу жінок-поліцейських. Материнство і служба в поліції.

Загальна характеристика правового статусу людей з обмеженими можливостями (інвалідністю). Категорії людей з обмеженими можливостями (інвалідністю) та їх відмінності. Інвалідність як дискримінуюча ознака. Інклюзивність у діяльності правоохоронних органів. Основні правила етичної поведінки поліцейського з різними категоріями осіб з обмеженими можливостями. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю.

ТЕМА № 9. Система міжнародних та національних стандартів захисту прав окремих категорій громадян, іноземців та осіб без громадянства у правоохоронній діяльності.

Поняття національних меншин. Специфіка статусу представників національних меншин та негромадян у державі.

Статус іноземця. Статус особи без громадянства (апатрида). Додаткові конституційно-правові гарантії прав і свобод представників національних меншин, іноземців та апатридів. Міжнародно-правові гарантії національних меншин, іноземців, апатридів та біженців. Особливості поведіння поліцейських із представниками національних меншин, іноземцями та апатридами. Законні підстави для видворення іноземців та осіб без громадянства.

ТЕМА № 10. Дотримання міжнародних стандартів прав людини в умовах протидії збройній агресії.

Поняття міжнародного гуманітарного права. Міжнародне гуманітарного права в контексті міжнародного права прав людини.

Повага до прав людини в умовах збройного конфлікту. Поняття збройного конфлікту в міжнародному праві. Види збройних конфліктів у міжнародному праві. Міжнародно-правове регулювання збройних конфліктів. «Гаазьке право». «Женевське право».

Міжнародно-правовий статус комбатантів. Міжнародно-правовий статус некомбатантів. Міжнародно-правовий статус військовополонених. Міжнародно-правовий статус поранених і хворих під час війни. Міжнародно-правовий статус медичного персоналу під час збройного конфлікту. Правовий режим воєнної окупації.

Статус поліції. Місце і роль поліції в умовах війни. Особливості забезпечення прав людини в умовах збройного конфлікту. Взаємодія поліції зі збройними силами, органами державної безпеки у процесі забезпечення міжнародних стандартів прав людини.

4. Структура навчальної дисципліни
4.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
4.1.1. Денна форма навчання

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Контрольні роботи	Самостійна робота	
	Семестр № 3						
Тема № 1: Права людини як специфічний об’єкт правоохоронної діяльності.	12	2	-	2	-	8	Тематична контрольна робота
Тема № 2: Стандартизація прав людини у міжнародному праві.	12	2	-	2	-	8	
Тема № 3: Загальна декларація прав людини як базове джерело закріплення міжнародних стандартів захисту прав людини.	12	2	-	2	-	8	
Тема № 4: Міжнародні пакти про права людини у системі міжнародних стандартів прав людини.	12	2	-	2	-	8	
Тема № 5: Міжнародно-правові стандарти захисту прав людини під час здійснення правоохоронної функції.	12	2	-	2	-	8	
Тема № 6: Універсальні та регіональні стандарти щодо запобігання катуванням та іншим жорстоким, нелюдським або таким, що принижують гідність, видам поведінки чи покарання.	12	2	-	2	-	8	
Тема № 7: Європейська судова практика щодо дотримання прав людини поліцейськими.	12	2	-	2	-	8	
Тема № 8: Міжнародні стандарти захисту прав дітей, жінок та людей з інвалідністю у правоохоронній діяльності.	12	2	-	2	-	8	
Тема № 9: Система міжнародних та національних стандартів захисту прав	12	2	-	2	-	8	

окремих категорій громадян, іноземців та осіб без громадянства у правоохоронній діяльності.							
Тема № 10: Дотримання міжнародних стандартів прав людини в умовах протидії збройній агресії.	12	2	-	2	-	8	
Всього	120	20	-	20	-	80	

4.1.2. Заочна форма навчання

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Контрольні роботи	Самостійна робота	
	Семестр № 3						
Тема № 1: Права людини як специфічний об’єкт правоохоронної діяльності.	12	-	-	-	-	12	Тематична контрольна робота
Тема № 2: Стандартизація прав людини у міжнародному праві.	12	2	-	-	-	10	
Тема № 3: Загальна декларація прав людини як базове джерело закріплення міжнародних стандартів захисту прав людини.	12		-	2	-	10	
Тема № 4: Міжнародні пакти про права людини у системі міжнародних стандартів прав людини.	12	-	-	-	-	12	
Тема № 5: Міжнародно-правові стандарти захисту прав людини під час здійснення правоохоронної функції.	12	-		2	-	10	
Тема № 6: Універсальні та регіональні стандарти щодо запобігання катуванням та іншим жорстоким, нелюдським або таким, що принижують гідність, видам поведження чи покарання.	12	-	-	2	-	10	

Тема № 7: Європейська судова практика щодо дотримання прав людини поліцейськими.	12	-	-	-	-	12	
Тема № 8: Міжнародні стандарти захисту прав дітей, жінок та людей з інвалідністю у правоохоронній діяльності.	12	2	-	-	-	10	
Тема № 9: Система міжнародних та національних стандартів захисту прав окремих категорій громадян, іноземців та осіб без громадянства у правоохоронній діяльності.	12	-	-	-	-	12	
Тема № 10: Дотримання міжнародних стандартів прав людини в умовах протидії збройній агресії.	12	2	-	-	-	10	
Всього	120	6	-	6	-	108	залік

4.2. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література:
	Тема № 1: Права людини як специфічний об'єкт правоохоронної діяльності.	
	1. Юридична природа прав і свобод. 2. Класифікація прав людини. 3. Відмінність обмеження прав людини від їх порушення.	Основна: 42-45 Додаткова: 3, 15, 23, 26, 38, 41
	Тема № 2. Стандартизація прав людини у міжнародному праві.	
	1. Основні етапи стандартизації прав людини у міжнародному праві. 2. Проблеми глобальної стандартизації прав людини. 3. Відображення міжнародних стандартів прав людини у національному законодавстві.	Основна: 1, 4, 8, 11, 12, 36-39, 46, 47 Додаткова: 19, 25, 36, 39, 40, 45
	Тема № 3. Загальна декларація прав людини як базове джерело закріплення міжнародних стандартів захисту прав людини.	
	1. Імплементация положень Загальної декларації прав людини у національне законодавство. 2. Відповідальність за порушення Загальної декларації прав людини.	Основна: 1, 4, 37-39, 46, 47 Додаткова: 1, 20, 24, 25, 26, 45
	Тема № 4. Міжнародні пакти про права людини у системі міжнародних стандартів прав людини.	
	1. Міжнародні пакти в системі джерел міжнародних стандартів прав людини. 2. Відповідальність за порушення (недотримання) положень	Основна: 11, 12, 37-39, 46, 47 Додаткова: 1, 19,

міжнародних пактів. 3. Співвідношення міжнародних пактів із міжнародними актами у сфері правоохоронної діяльності.	20, 24, 25, 26, 45
Тема № 5. Міжнародно-правові стандарти захисту прав людини під час здійснення правоохоронної функції.	
1. Міжнародно-правових механізм захисту прав людини. 2. Вплив міжнародно-правових стандартів захисту прав людини на діяльність правоохоронних органів. 3. Основні напрямки можливого вдосконалення міжнародно-правових стандартів захисту прав людини.	Основна: 2, 3, 5-7, 17, 26, 37-39, 40, 41 Додаткова: 3, 11, 15-17, 24, 31, 35, 38, 42, 43, 45
Тема № 6. Універсальні та регіональні стандарти щодо запобігання катуванням та іншим жорстоким, нелюдським або таким, що принижують гідність, видам поведження чи покарання.	
1. Загальна характеристика системи універсальних міжнародних та регіональних (Європейських) стандартів щодо запобігання катуванням та іншим жорстоким нелюдським чи принижуючим видам поведження і покарання. 2. Особливості контрольних та судових механізмів, направлених на боротьбу з катуванням і нелюдськими або принижуючими гідність поведженням або покаранням. 3. Особливості розгляду Європейським судом з прав людини справ про порушення права на захист від катувань і жорсткого або принижуючого гідність поведження чи покарання.	Основна: 2, 4, 6-8, 11, 13, 23, 30, 32, 34, 35, 41 Додаткова: 26, 31, 36
Тема № 7. Європейська судова практика щодо дотримання прав людини поліцейськими.	
1. Регіональний (Європейський) механізм захисту прав людини. 2. Типові порушення з боку поліції норм Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. 3. Вплив рішень Європейського Суду з прав людини на процес удосконалення роботи правоохоронних органів України.	Основна: 6-8, 14, 21, 38, 39, Додаткова: 4, 10, 13, 14, 18, 22, 29, 30, 34, 37, 38
Тема № 8. Міжнародні стандарти захисту прав дітей, жінок та людей з інвалідністю у правоохоронній діяльності.	
1. Особливості спеціального статусу окремих вразливих категорій (жінок та дітей). 2. Жінки та діти як об'єкти особливої уваги з боку правоохоронних органів. 3. Категорії осіб зі стійкими вадами здоров'я. 4. Інвалідність як фактор звуження можливості реалізації прав і свобод.	Основна: 4, 8-12, 19, 22, 33, 40, 46 Додаткова: 3, 5, 6, 15, 16, 28, 29, 42-44
Тема № 9. Система міжнародних та національних стандартів захисту прав окремих категорій громадян, іноземців та осіб без громадянства у правоохоронній діяльності.	
1. Поняття та статус національної меншини, іноземця, апатрида. 2. Міжнародно-правові гарантії прав і свобод представників національних меншин, іноземців та апатридів. 3. Особливості міжнародно-правового становища біженців та осіб, що потребують додаткового захисту.	Основна: 1, 2, 4, 7, 8, 11, 15, 19, 20, 23, 25, 29, 36-39, 42-45, 47 Додаткова: 2, 19, 24, 26, 36

	<p>Тема № 10. Дотримання міжнародних стандартів прав людини в умовах протидії збройній агресії.</p>	
	<ol style="list-style-type: none"> Джерела міжнародного гуманітарного права. Міжнародно-правове регулювання прав і свобод учасників збройних конфліктів. Роль міжнародних організацій у захисті прав і свобод людини в період збройних конфліктів. Імплементация норм міжнародного гуманітарного права в законодавство України. Забезпечення Національною поліцією України міжнародних стандартів прав людини в умовах збройного конфлікту. 	<p>Основна: 1, 2, 4, 6, 8, 11, 16, 18, 19, 26-28, 36, 38, 39, 47, 48 Додаткова: 12, 17, 25, 31, 35, 45</p>

5. Індивідуальні навчально-дослідні завдання

5.1. Теми рефератів

- Класифікація прав людини за можливістю їх обмеження.
- Сучасні підходи до класифікації прав людини.
- Управління дотримання прав людини Національної поліції України як складова національного механізму забезпечення імплементації міжнародних стандартів прав людини.
- Порівняльний аналіз інституцій із захисту прав людини в Україні та інших державах.
- Національна поліція як складова державного механізму захисту прав людини.
- Значення Білю про права людини у діяльності поліції.
- Верховний комісар ООН з прав людини – повноваження та завдання.
- Діяльність міжнародних органів у сфері захисту прав людини.
- Особливості структури інституційного механізму захисту прав людини у Європі.
- Характеристика рішень ЄСПЛ щодо порушень норм Конвенції правоохоронними органами.
- Міжнародне та національне законодавство щодо захисту та дотримання прав жінок.
- Міжнародне та національне законодавство щодо захисту та дотримання прав дітей.
- Обмеження прав і свобод ув'язнених.
- Обмеження прав і свобод людини в умовах воєнного стану.
- Обмеження прав і свобод людини в умовах надзвичайного стану..
- Правовий статус національних меншин в Україні.
- Апатриди як вразлива категорія осіб.
- Підстави та процедура видворення іноземців відповідно до законодавства України.
- Діяльність Комісії ООН з положення жінок (CSW) у сприянні гендерної рівності та розширення можливостей жінок.
- Катування як ганебне порушення права особи на життя й особисту недоторканність.

21. Поняття і класифікація конфліктів, які загрожують міжнародному миру і безпеці.

22. Роль органів Національної поліції України в забезпеченні прав і свобод людини в умовах воєнного стану.

23. Особливості забезпечення міжнародних стандартів прав людини на окупованих територіях та територіях ведення воєнних дій.

24. Міжнародні механізми моніторингу дотримання міжнародних стандартів прав людини в умовах війни.

6. Методи навчання

Формування знань, вмінь та навичок забезпечується поєднанням лекційних та семінарських занять з виконанням індивідуальних завдань та завдань для самостійної підготовки.

Метою лекційного курсу «Міжнародні стандарти прав людини у правоохоронній діяльності» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними правовими категоріями, формування вміння правильно оцінювати конкретні правові явища, знати та вміти правильно застосовувати відповідне чинне законодавство з урахуванням загальновизнаних міжнародних стандартів прав людини.

На практичних заняттях з дисципліни використовуються методи навчання: коротке пояснення, аналіз, тренування здобувачів вищої освіти для придбання ними навичок у правильному формулюванні складних юридичних понять і категорій та застосуванні отриманих знань і навичок під час розв'язання змодельованих (можливих) конкретних життєвих ситуацій (практичних завдань).

Самостійна робота за кожною темою передбачає підготовку до аудиторних занять (лекцій, семінарських занять через вивчення рекомендованої навчальної літератури, що додається до навчальної програми дисципліни, матеріалів лекційного фонду); виконання практичних завдань протягом семестру; самостійне опрацювання тем навчальної дисципліни (конспектування тем лекцій та тем, якщо такі винесені на самостійне опрацювання); написання рефератів, наукових доповідей; розробку навчальних тестових завдань; підготовку до усіх видів контролю (поточного та підсумкового).

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль.

Контрольні питання до заліку:

1. Поняття та юридична природа прав і свобод людини.
2. Права людини і права громадянина.
3. Еволюція та покоління прав людини.
4. Класифікація прав людини за сферою їх застосування.
5. Особисті (громадянські) і політичні права.
6. Економічні права й соціальні права.
7. Культурні й екологічні права.
8. Класифікація прав за можливістю обмеження.

9. Відмінність обмеження прав людини від їх порушення.
10. Принцип поваги прав людини й основних свобод як першооснова міжнародно-правового регулювання проблем гуманітарного характеру.
11. Міжнародно-правові норми про права людини: їх предметна різноманітність.
12. Міжнародні стандарти щодо прав і свобод людини як нормативний мінімум, їх функції.
13. Узгодження внутрішньодержавного й міжнародного переліку прав і свобод, їх зміст, засоби забезпечення і захисту.
14. Міжнародні механізми забезпечення і захисту прав людини.
15. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року. Комітет з прав дитини.
16. Верховний комісар ООН з прав людини.
17. Рада з прав людини.
18. Європейський суд з прав людини.
19. Імплементация міжнародно-правових норм про права людини в національне законодавство.
20. Виникнення в міжнародному праві принципу гендерної рівності як нового рівня захисту прав жінок.
21. Міжнародно-правове регулювання принципу гендерної рівності.
22. Історія створення та передумови прийняття Загальної декларації прав людини 1948 року.
23. Структура Загальної декларації прав людини.
24. Юридична природа та характеристика Загальної декларації прав людини.
25. Роль та історичне значення Загальної декларації прав людини в міжнародно-правовому механізмі захисту прав людини.
26. Імплементация норм Загальної декларації прав людини до Конституції України.
27. Історія та передумови прийняття Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права 1966 року.
28. Структура Міжнародних пактів.
29. Юридична природа та загальна характеристика міжнародних пактів про права.
30. Контрольний механізм за виконанням державами-учасниками міжнародних пактів про права.
31. Роль і значення Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права у міжнародно-правовому механізмі захисту прав людини.
32. Поняття міжнародно-правових стандартів захисту прав і свобод людини в правоохоронній діяльності.
33. Особливості захисту прав і свобод людини в правоохоронній діяльності.
34. Принципи захисту прав і свобод людини в правоохоронній діяльності.

35. Основні міжнародно-правові акти у сфері захисту прав і свобод людини в правоохоронній діяльності.

36. Характеристика Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями 1955 року.

37. Характеристика Кодексу поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку 1979 року.

38. Характеристика Зведення принципів захисту всіх осіб, які піддаються затриманню чи ув'язненню будь-яким чином 1988 року.

39. Характеристика основних принципів застосування сили та вогнепальної зброї посадовими особами з підтримання правопорядку 1990 року.

40. Характеристика Мінімальних стандартних правил ООН у відношенні заходів, не пов'язаних з тюремним ув'язненням (Токійські правила) 1990 року.

41. Загальна характеристика системи універсальних міжнародних та регіональних (європейських) стандартів щодо запобігання катуванням та іншим жорстоким нелюдським чи принижуючим видам поводження і покарання.

42. Особливості контрольних та судових механізмів, направлених на боротьбу з катуванням і нелюдськими або принижуючими гідність поводженням або покаранням.

43. Особливості розгляду Європейським судом з прав людини справ про порушення права на захист від катувань і жорсткого або принижуючого гідність поводження чи покарання.

44. Загальна характеристика, зміст та особливості європейського механізму захисту прав людини.

45. Європейський суд з прав людини як основний елемент європейського механізму захисту прав людини.

46. Загальна характеристика та особливості Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року.

47. Практика Європейського суду з прав людини щодо дотримання прав людини поліцейськими.

48. Типові порушення прав людини поліцейськими положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

49. Виконання Україною рішень Європейського суду з прав людини.

50. Вплив рішень Європейського суду з прав людини на процес удосконалення роботи правоохоронних органів України.

51. Вразливі категорії громадян: поняття, чинники, що впливають на ступінь вразливості та їхній перелік.

52. Міжнародно-правовий статус дітей (неповнолітніх).

53. Міжнародно-правовий статус жінок.

54. Додаткові міжнародно-правові й національні гарантії прав дітей і жінок.

55. Особливості поводження поліцейських з дітьми й жінками.

56. Типові порушення поліцейськими прав дітей і жінок, передбачених міжнародно-правовими актами.

57. Дотримання принципу гендерної рівності у правоохоронній діяльності.

58. Особливості правового статусу жінок-поліцейських.
59. Материнство і служба в поліції.
60. Загальна характеристика правового статусу людей з обмеженими можливостями (інвалідністю).
61. Категорії людей з обмеженими можливостями (інвалідністю) та їх відмінності.
62. Інвалідність як дискримінуюча ознака.
63. Інклюзивність у діяльності правоохоронних органів.
64. Основні правила етичної поведінки поліцейського з різними категоріями осіб з обмеженими можливостями.
65. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю 2006 року.
66. Поняття національних меншин.
67. Специфіка міжнародно-правового статусу представників національних меншин та негромадян у державі.
68. Особливості міжнародно-правового й національного законодавчого регулювання статусу іноземця.
69. Специфіка правового становища особи без громадянства (апатрида).
70. Додаткові міжнародно-правові й національні гарантії прав і свобод представників національних меншин, іноземців та апатридів.
71. Міжнародно-правові гарантії прав біженців та осіб, що потребують додаткового чи тимчасового захисту.
72. Особливості поводження поліцейських із представниками національних меншин, іноземцями, апатридами, біженцями.
73. Умови обмеження права іноземців та осіб без громадянства на свободу пересування.
74. Правові підстави для видворення іноземців та осіб без громадянства.
75. Поняття міжнародного гуманітарного права.
76. Міжнародне гуманітарне право в контексті міжнародного права прав людини.
77. Повага до прав людини в умовах збройного конфлікту.
78. Поняття збройного конфлікту в міжнародному праві.
79. Види збройних конфліктів у міжнародному праві.
80. Міжнародно-правове регулювання збройних конфліктів.
81. Загальна характеристика, зміст та значення «Гаазького права» для забезпечення основних прав і свобод людини в умовах збройного конфлікту (війни).
82. Загальна характеристика, зміст та значення «Женевського права» для забезпечення основних прав і свобод людини в умовах збройного конфлікту (війни).
83. Міжнародно-правовий статус комбатантів.
84. Міжнародно-правовий статус некомбатантів.
85. Особливості правового становища поліцейських в умовах збройного конфлікту.
86. Міжнародно-правовий статус військовополонених.
87. Міжнародно-правовий статус поранених і хворих під час війни.

88. Міжнародно-правовий статус медичного персоналу під час збройного конфлікту.

89. Правовий режим воєнної окупації.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти з навчальної дисципліни

Контрольні заходи включають у себе поточний та підсумковий контроль.

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути екзамени (комплексні екзамени); тести; наскрізні проекти; командні проекти; аналітичні звіти; реферати; есе; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень, завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо; інші види індивідуальних та групових завдань.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час практичних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку засвоєння знань, умінь і навичок слухачем магістратури з навчальної дисципліни.

Під час поточного контролю здійснюється систематичний вимір збільшення обсягу та глибини знань, в разі потреби – їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

При розрахунку успішності здобувачів вищої освіти в Університеті враховуються такі види робіт: навчальні заняття (практичні); самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у вигляді, передбаченому в робочій програмі навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Результат навчальних занять за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок під час навчальних занять протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Результат самостійної роботи за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок з самостійної роботи, отриманих протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. ***Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.*** Якщо курсант (студент, слухач) не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку), з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності курсантів (студентів, слухачів), становить – **50**.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (екзамен, залік) отримав оцінку «незадовільно», складає його повторно. Повторне складання підсумкового контролю (екзамену, заліку) допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни, у тому числі один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівника.

Незадовільні оцінки виставляються тільки в відомостях обліку успішності. Здобувачам, які отримали не більше як дві незадовільні оцінки (нижче ніж 60 балів) з навчальної дисципліни, можуть бути встановлені різні строки ліквідації академічної заборгованості, але не пізніше як за день до фактичного початку навчальних занять у наступному семестрі. Здобувачі, які не ліквідували академічну заборгованість у встановлений термін, відраховуються з Університету. Особи, які одержали більше двох незадовільних оцінок (нижче ніж 60 балів) за підсумковими результатами вивчення навчальних дисциплін з урахуванням підсумкового контролю, відраховуються з Університету.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі підсумкового контролю (екзамену чи заліку), то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

Критерії оцінювання навчальної дисципліни «Міжнародні стандарти прав людини у правоохоронній діяльності» (денна форма навчання)		
Робота під час навчальних занять	Самостійна та індивідуальна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темами самостійної роботи.	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

Критерії оцінювання навчальної дисципліни «Міжнародні стандарти прав людини у правоохоронній діяльності» (заочна форма навчання)		
Робота під час навчальних занять	Самостійна та індивідуальна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 2 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темами самостійної роботи.	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома - трьома незначними помилками.
80-84			
75-79		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково , але прогалини не несуть істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками.
65-69			
60-64		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки.
21-40			
1-20		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки.

10. Рекомендована література (основна, додаткова), інформаційні ресурси в Інтернеті

10.1. Основна:

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. (зі змінами)
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Декларація про захист усіх осіб від насильницьких зникнень від 18 груд. 1992 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_225.
3. Європейський кодекс поліцейської етики 2001 р. URL: <https://polis.osce.org/file/8641/download?token=5AlYESI>
4. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 груд. 1948 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
5. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку 1979 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_282.
6. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання 1984 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_085.
7. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми: прийн. Комітетом міністрів Ради Європи 16 трав. 2005 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_858
8. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. (Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17 липн. 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
9. Конвенція ООН про права дитини 1989 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_021
10. Конвенція про права осіб з інвалідністю 2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
11. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
12. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
13. Резолюція 45/111 Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1990 року «Основні принципи поводження із ув'язненими». URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_230
14. Регламент Європейського суду з прав людини: прийнятий РС 04.11.1998 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_067.
15. Резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи 1968 (2014) «Про боротьбу з расизмом в поліції». URL:

[https://www.coe.int/T/r/Parliamentary_Assembly/\[Russian_documents\]/\[2014\]/Jan2014/Res1968_rus.asp](https://www.coe.int/T/r/Parliamentary_Assembly/[Russian_documents]/[2014]/Jan2014/Res1968_rus.asp)

16. Статут Організації Об'єднаних Націй: прийнятий 26.06.1945, набув чинності 24.10.1945. URL: <https://www.un.org/ru/charter-united-nations/>.

17. Статут Ради Європи: прийнятий 05.05.1949. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001#Text

18. Хартія Європейської безпеки: прийнята ОБСЄ 19.11.1999 // Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_166#Text

19. Хартія основних прав Європейського Союзу: прийнятий ЄС 07.12.2000 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524.

20. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 8 лип. 2011 р. № 3671-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>.

21. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3477-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.

22. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 8 вер. 2005 р. № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>.

23. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 6 вер. 2012 р. № 5207-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>.

24. Про корінні народи України: Закон України від 1 лип. 2021 року № 1616-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1616-20#Text>

25. Про національні меншини (спільноти) України: Закон України від 13 груд. 2022 р. № 2827-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2827-20>

26. Про Національну поліцію: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

27. Про національну безпеку України: Закон України від 21 черв. 2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>

28. Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях: Закон України від 18 січня 2018 р. № 2268-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 10. Ст. 54. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2268-19#Text>

29. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 вер. 2011 р. № 3773-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>.

30. Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини: Указ Президента України від 25 серпня 2015 р. № 501/2015. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/501/2015>

31. Про Національну раду з питань антикорупційної політики: Указ Президента України від 14 жовт. 2014 р. № 808/2014. URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/808/2014>.

32. Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських: наказ МВС України від 09.11.2016 р. № 1179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1576-16#Text>.

33. Про схвалення Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року та затвердження операційного плану з її реалізації на 2022-2024 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 серп. 2022 р. № 752-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-2022-p#Text>

Підручники та навчальні посібники:

34. Адміністративна діяльність органів поліції України: підручник / за заг. ред. В. В. Сокурєнко; [О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, В. А. Троян та ін.]; МВС України, ХНУВС. Харків: ХНУВС, 2017. 432 с.

35. Аракелян М. Р. Міжнародно-правовий захист прав людини: навч.-метод. посібн. Київ, Вид-во Фенікс, 2019. 194 с.

36. Баймуратов М. О. Міжнародне публічне право: підручник. Київ: Фенікс; 2018. 762 с.

37. Войціховський А. В. Міжнародне право: підручник. Харків: ХНУВС. 2020. 544 с.

38. Дотримання прав людини в правоохоронній діяльності: навч. посіб./ І. П. Андрусак, Д. Є. Забзалюк, П. М. Лепісевич та ін.; за заг. ред. Д. Є. Забзалюка, Р. Б. Тополєвського. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 320 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/2803>

39. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності: навч. посіб. / кол. авт.; ред. В. О. Боняк. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро: ДДУВС; Ліра ЛТД, 2018. 260 с.

40. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 554 с.

41. Конституційне право України: підручник. Ужгород: ВД «Гельветика», 2018. 461 с.

42. Конституційне право: навч. посіб. Харків: ХНУВС, 2017. 358 с.

43. Конституційне право: підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; за заг. ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука. Харків, 2019. 484 с.

44. Міжнародне публічне право. Міжнародний захист прав людини: посібник для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання / за заг. ред. Т. Л. Сироїд. Харків: ФОП Бровін О.В., 2018, 292.

45. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.

46. Основи міжнародно-правових стандартів прав людини: навч.-метод. посібник / за ред. О. В. Бігняка. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 168 с.

47. Права людини у міжнародному праві: підручник / за заг. ред. А. В. Войціховського. Харків: ООО «Планета-Принт», 2021. 404 с.

10.2. Додаткова

1. Булавина С. Є., Гороть А. М. Правові підстави відступів та обмежень від міжнародних стандартів прав людини. *Нове українське право*. Вип. 6, т. 1, 2022. С. 49-54. URL: <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/341/301>
1. Владовська К., Морщук Т. Дотримання міжнародних стандартів прав людини працівниками Національної поліції України. *Вісник національної академії державної прикордонної служби України*. 2019. Вип. 4. URL: <https://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/legal/article/view/300/301>
2. Гайдулін О. О., Худолей В. Ю., Шаркова І. М. Прецедентне право Європейського суду з прав людини щодо захисту прав уразливих верств населення: навч. посіб. Київ: ФОП Голембовська О. О., 2018. 300 с.
3. Деркач А. Міжнародно-правові стандарти захисту прав людини та їх відображення в Конституції України. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 8. С. 124-127.
4. Замула Ю. А. Що ми знаємо про захист прав жінок? Міжнародне публічне право. *Українське право*: сайт. 17.12.2019. URL: https://ukrainepravo.com/international_law/public_international_law/shchomo-zyayemo-pro-zakhyst-prav-zhinok/
5. Коваленко В. Механізм захисту прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2020. Т. 19, № 1. С. 81-87. URL: <https://ojs.naia.kiev.ua/index.php/lawjournal/article/view/1212>
6. Коваль Т. О. Міжнародно-правові акти регулювання праці засуджених. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право»*. 2018. Вип. 26. С. 171-175.
7. Колесник С. П. Питання забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку підрозділами Національної поліції України в зоні проведення Операції Об'єднаних Сил. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 3. С. 12-15. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2019/3/5.pdf>
8. Копетюк М. Поняття та класифікація міжнародних стандартів прав людини та громадянина: міжнародний аспект. *Історико-правовий часопис*. 2020. № 1 (15). С. 33-36.
9. Кофман Б. Я. Роль міжнародних правових стандартів прав людини у формуванні правового статусу людини і громадянина. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 1. С. 109-114.
10. Кулі-Іванченко К. К. Міжнародні соціальні стандарти прав людини. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 1. С. 55-58.
11. Левенець А. В., Лотиш О. В. Міжнародні стандарти права на безпечну медичну допомогу. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Правознавство*. 2019. Т. 24, вип. 2 (35). С. 15-22.
12. Лежнін К. В. Стандарти забезпечення прав людини в діяльності Служби безпеки України в умовах воєнного стану. *Наукові записки Львівського*

університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична. 2022. Випуск 34. С. 93-101.

13. Мерник А. М. Теоретико-правові вчення щодо обмеження прав і свобод людини і громадянина. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 2. С. 36-38. URL: http://www.pap.in.ua/2_2018/8.pdf.

14. Міжнародні засоби захисту прав та свобод людини і громадянина: матеріали Всеукраїнського науково-практичного круглого столу, 06 березня 2018 року. м. Ірпінь, УДФС України, 2018 р. 232 с.

15. Наливайко О. І., Братішко Н. А. Поняття та особливості міжнародно-правових стандартів прав людини. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 2. С. 411-416.

16. Оніщенко В. В. Міжнародний універсальний інституційний механізм захисту прав людини у сфері підприємництва. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «ПРАВО»*. 2020. Вип. 29. С. 318-323.

17. Орлова О. О. Європейська система захисту прав людини // Права людини: аксіологічний, онтологічний та гносеологічний виміри: матеріали науково-практичного семінару (м. Дніпро, 7 груд. 2016 р.) / укл.: канд. юрид. наук, доц. І. А. Сердюк, Ю. Г. Мороз. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра, 2017. С. 108-110.

18. Орлова О. О. Катування, нелюдське та таке поводження, що принижує людську гідність: розмежування понять. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 3. С. 62-68.

19. Петков С. В., Іванов І. В., Делія Ю. В. Забезпечення прав людини правоохоронними органами. Вид-во КТН. 2019. 241 с.

20. Пилипенко В. Застосування норм міжнародного гуманітарного права до збройних конфліктів міжнародного й неміжнародного характеру в контексті воєнних злочинів. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 3. С. 317-323. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/3/53.pdf>

21. Практика Європейського суду з прав людини у справах, пов'язаних із захистом прав і свобод дитини / Судова влада України. URL: <http://bpm.ko.court.gov.ua/sud1005/news/288066/>

22. Практика застосування Європейської Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: стаття 6 та стаття 1 Першого Протоколу: практ. посіб. / упоряд.: В. Я. Погребняк, С. О. Кравцов. Харків: Право, 2018. 196 с.

23. Слінько Т. М. Міжнародно-правові стандарти в галузі прав людини та їх відображення в Конституції України // Права людини і демократія: зб. наук. ст. за матеріалами наук. конф., м. Харків, 15 трав. 2018 р. Харків, 2018. С. 30–34.

24. Тищенко К. С. Міжнародні стандарти прав людини: поняття та класифікація. *Молодий вчений*. 2017. № 12. С. 328-331. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_12_78

25. Філіпська Н. О. Роль правоохоронних органів у розбудові інклюзивного суспільства: зарубіжний досвід. *Науковий вісник Міжнародного*

гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція». 2020. № 45. С. 161-165. URL: <http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc45/36.pdf>

26. Філіпська Н. О. Ефективна взаємодія поліції з особами з обмеженими можливостями: зарубіжний досвід. // Матеріали І-й Міжнародної науково-практ. Конфер. «Experimental and theoretical research in modern science» (16-18 листопада 2020 года, Giperior Editura, Кишинев, Молдова) С. 340-345.

27. Філіпська Н. О. Поліція та інклюзивне суспільство – закордонний досвід // Міжнар. науково-практ. онлайн конфер. «Шлях успіху і перспективи розвитку» (до 26 річниці заснування ХНУВС) (20 листоп. 2020 р., м. Харків). Харків, ХНУВС. 2020. С. 507-510.

28. Чорна С. З. Міжнародні стандарти прав людини та їх імплементація у процесі реалізації правозахисної функції судової влади в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2020. № 2. С. 20-24. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2020/2/6.pdf>.

29. Яцковина В. В. Міжнародні стандарти у сфері захисту прав людини. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 1-2. С. 49-53. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2022/1-2/11.pdf>

30. Zhebrovska K. A. International legal standards of human rights: general principles / K. A. Zhebrovska, A. O. Riaboshapchenko. *Часопис цивілістики*. Одеса: Гельветика, 2021. Вип. 41. С. 71-76. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/15655>

10.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.un.org> – офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй (ООН);

2. <http://www.icj-cij.org> – офіційний сайт Міжнародного суду Організації Об'єднаних Націй (МС ООН).

3. <http://www.coe.int> – офіційний сайт Ради Європи (РЄ).

4. <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c/> – офіційний сайт Європейського суду з прав людини.

5. <https://www.president.gov.ua/> – офіційне інтернет-представництво Президента України.

6. <https://www.kmu.gov.ua/ua/> – веб-портал органів виконавчої влади України.

7. <https://minjust.gov.ua/m/rishennya-schodo-ukraini-vineseni-evropeyskim-sudom-z-prav-lyudini> – офіційне інтернет-представництво Міністерства юстиції України (рішення Європейського суду з прав людини у справах щодо України).

8. <http://www.ombudsman.gov.ua/ua/> – офіційний сайт Уповноваженого Верховної Ради України.

9. <https://www.npu.gov.ua/about/struktura/struktura/upravlinnya-dotrimannya-prav-lyudini.html> – Офіційний сайт Управління дотримання прав людини Національної поліції України.

10. <http://korolenko.kharkov.com/> – Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленко.

11. <http://pravo.biz.ua/> – Юридична бібліотека